

UDVARHELYI HIRADÓ.

KÖZMIVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI HETILAP.

Előfizetési díj

vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:
Egészévre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden szombaton este.

Hirdetménydíj:

Háromszor hasábozott 15 garmondsor, vagy ennek helye 1 frt.

Bélyegdíj minden beiktatásnál 30 kr.

A szerkesztő lakása:

Botos-utca, ref. tanári lak, emeleti lakosztály.

Kiadóhivatal:

Becsek Dániel könyvnyomdája.

Előfizetési felhívás.

Ugy vélekedvén, hogy Udvarhelymegye száz-ezernyi népének többféle bajaival szemközt talán hasznos tényező lehetne egy oly hetilap, mely tartózkodván a politikától, leginkább a **köz-mivelődés, közgazdaság és közegészség** térein mozogna: elhatároztuk

„UDVARHELYI HIRADÓ” címen egy hetilap indítását, mely újév első szombatján fogja pályafutását megkezdeni.

E célból előfizetési ívet nyitunk egészévre **négy**, félévre **két**, negyedévre **egy** forinttal. Az előfizetési pénz alólirtak akármelyikéhez utasítható.

Sz.-Udvarhely, 1876 december 14-én.

Szakács Mózes, Becsek Dániel,
tulajdonos és felelős szerkesztő. kiadó.

Társadalmi élet-tünetek.

Vannak emberek, kiknek lelkében üdvös eszmék, jótékony tervek születtek születni, vagy akik legalább a jelölt eszméket és terveket készséggel ápolják, támogatják. Ha az ilyen emberek a társadalom különféle alakulataiban szóba hozzák eszméiket, terveiket, figyelemre méltó tünetekkel találkoznak.

Középen találják maguk előtt akadály gyanánt a közönyt, ez óriási sziklát, mely a megnyerni akaró, lelkesítő beszédre leg-fennebb egy vállvonítással felel.

A közönytől illő távolságban áll a kö-telmi hűség. Ez érti, érzi az eszmék, a

tervek üdvös voltát, teszen is érettök, mert tudja, hogy az köteleltsége.

Jobbról legszélte áll az áldozatkés-zség, ez élni-halni kész az üdvös kezdemé-nyért, se éjjele, se nappala, csak hogy életre segítse, miben sokak boldogságát látja.

A közönytől balra áll a kötelmi hű-tlenség, ez is tudja, érti, hogy a kezdemény bizony áldást hozna, tudja, hogy azt neki már csak hivatali állásánál fogva is támo-gatni kellene, de mert lelke rideg, minden-képen kitérni törekszik előle, s ha máskép nem lehet, kerüli még azon köröket is, hol e tárgyval foglalkoznak.

A kötelmi hűtlenség társaságában vezér gyanánt fondorkodik az önzés, ez mindig saját hasznát lesi, s elég élelmes arra, hogy mindent elfogadjon, ha — abból haszna lesz; különben eget-földet kész megmozgatni, csak-hogy buktathasson.

Amit mondtam, nem új, de szent igaz. E harcot örökölte az emberiség mostani nem-zedéke, s hátra is hagyja utódainak.

S mi a teendőnk e tényállással, a nemes és nemtelen érdekek harcával szemben?

A közönytől meg nem ijedni, a kötelmi hűséget ápolni, az áldozatkészség előtt meg-hajolni, a kötelmi hűtlenséget — ha másként nem lehet — kényszer-eszközökkel is köte-lességére szorítani, s a legtöbbször hamis jel-

legügyesebb, legbölcsebb vagy legkegyetlenebb, végre is meghajol a nő akaratának, neki engedelmekedik, általa igazgattatik; s boldognak érezheti magát, ha annak bábjátékává nem aljasul.

Igaz ugyan, hogy nem csekély számmal találkoznak férfiak, kik nejeik fölött tettleg is zsarnok önkényt gyakorolnak; ilyesmi azonban rendesen akkor fordul elő, midőn őket valamely bűnös és nemtelen szenvedély egy más nőnek igájába hajtván, annak zsarnoksága alatt nyögnek s urakból nemtelen rabszolgákká lettek.

A férfi tehát szemközt a nővel bármennyire független hatalom legyen, sokkal inkább függ tőle, mint maga is hinné. Mig ennek parancsokat osztogat, fensége előtt észrevétlenül is meghajol, s annak hatalmát elismeri. Innen magyarázható amaz erkölcsi tünemény, mit az egész világ kétségbevonhatlan tény gyanánt elismer, hogy t. i. a nőnek erkölcsisége vagy erkölcselensége sokkal könnyebben visszatükrözik a férfiban, mint a férfinak erkölcsisége vagy erkölcselensége a nőben.

A nőnek e határtalan és rettentő hatalmát a férfi fölött, miszerint ezt saját képére átalakíthatja s azzá teheti, ami ő maga, az ősi történelem világos szavakban fejezte ki. Ugyanis meg-iratott: „Gyakran a férfi gonoszságának eszközlője a nő.” „A bor és a nők még a legbölcsebb férfiakat is eltántorították.” „Sok férfit megsebzett s levert már a nő; a legerősebbek is elveszték öldöklő gyilka alatt.” „A nőnek szépsége sok férfiu-vesztét okozta; a vágy lángra gyult s tüzvész gyanánt pusztított.” „Inkább legyen haragos a

szó, idegen zászló alatt fondorkodó önzés álarcát lerántani.

Nem könnyű feladat, de ha léteünk a tőkély: erre vezető utunk — a küzdelemnek utja. Szakács Mózes.

KÖZMIVELŐDÉS.

Kérelem

az országos „Eötvös-alap” érdekében.

A magyarországi néptanítók II-ik egyetemes gyűlése által kiküldött 50-es bizottság még 1875. évben elhatározta, miszerint „Eötvös-alap” cím alatt egy oly országos alapot igyekszik létrehozni a tanítók által befizetendő évi járulékokból, kegyes adományok-, jótékonycélu előadások, vigalmak jövedelméből s netáni végrendeleti hagyományokból, mely alapból szegény ügytársainknak, egyetemün-kön s más fensőbb tanintézeteinken tanuló szor-galmas és kitűnő gyermekei évi segélyt nyernének tanulmányaik folytatására s ezáltal lehetővé tétet-nék több tehetséges ifjunak a haza javára való kiképzetése, mely különben a szegénység miatt elveszett volna; másrészt ugyan az alap segélyt nyújtana szegény elnyomorodott, nyugdíjban nem részesülhető tanítók-, vagy ezek özvegyei- és ár-váinak.

Az e célra alkotott szabályok a nmiltóságú belügyminiszter ur jóváhagyását megnyervén, ala-punk érdekében még a mult évben szétküldtük

férfi, mintsem hogy édeskés neje végre is gyalá-zatot hozzon fejére.” Ezek és hasonlóak a pogány erkölcsű, jobban mondva: erkölcsstelen nőkről, hisz ilyenek is voltak s lehetnek ma is, jegyeztettek föl. Szintén így az erkölcsös, becsületes nőről, ki szintoly hatalommal bír jót eszközölni, mint az erkölcsstelen roszat cselekedni, hiven megiratott: „A jó asszonynak boldog a férje, s e boldogság mellett hosszabba nyulik élete.” „A jó asszony legszebb örökség; ezt a férj erényes tetteiért ju-talmul nyeri.” „A szemérmes nő legfőbb kegy; szellemének tisztaságával a világnak kincse föl nem ér.” „Valamint a nap életet áraszt a világra, szintugy a jó nő legfőbb éke a háznak.” „A szor-galmas nő koronája a férjnek; a bölcs nő fölépíti a házat.” „El ne hagyj a jámbor, jó lelkű, erköl-csös nőt, mert erénye kecsével a világnak minden aranya föl nem ér.”

Ime az őstörténelem hiven följegyezte, s meghatározza: mi a nő, mi az ő értéke; mit esz-közölhet ő a férfi irányában aszerint, amint jó vagy rosz lelkű, erkölcsös vagy erkölcsstelen.

Ha már a nő a férfi fölött oly nagy erkölcsi hatalommal bír, e hatalom százzorta nagyobb mások irányában.

A tudós Gaume „A család története” című gyönyörű munkájában ezeket mondja: „Ami a gyökér a fának, a forrás a folyamnak, az alap az épületnek, ugyanaz a család az államnak, s az erkölcsi társadalomnak; a család köréből nyeri az állam polgárait, s ez gyermekeit.

„Szorosabb értelemben s mélyebb fölfogással

TÁRCA.

A nő erkölcsi befolyása a férfi-, család- és a társadalomra.

A családot, valamint az államot s a világ-egyetemet képező lények csak úgy tölthetik be hivatásukat, s csak úgy érhetik el céljokat, ha köztök bizonyos rend létezik; s e rend az erők és hatalmak egyensulya által föltételeztetik. Okvetlenül szükséges tehát, hogy a férfi és nő, mint ugyanegy természettel fölrüházott s ugyanegy fajhoz tartozó lények, de amennyiben tulaj-donaik és állapotuknál fogva egymástól különböznek, egyensulyt tarthassanak magok közt, s egyiknek létele a másikéval öszhangzatban legyen. Ez öszhangzás abban áll, hogy a Teremtő bölcsesége a nőnek a reá ruházott báj és kecsék által a férfi fölött annyival nagyobb hatalmat adott, amennyivel a férfi a nőnél erő est tekintély dolgában erősebb.

Kétségkívül a nő, mint fizikai lény, sokkal erőtlenebb a férfinál; mint erkölcsi lény, azt erőben jóval fölülmulja. Jogilag a férfi a nőnek parancsol, s fölötté uraságot gyakorol; tettleg azonban a nő a férfit majd mindig kénye szerint igazgatja, s fölötté annyira uralkodik, hogy ez majd minden szeszélyeinek hódol. Legyen bár a férfi a legtökéletesebb, legerkölcsebb, legerősebb,

kérvényeinket az egyházi és világi méltóságokhoz, tanfelügyelők-, tanigazgatókhoz, ügytársainkhoz, hatóságok- és pénzügyintézetekhez s itt el nem sorolható címekhez. Erősen megvalánk győződve, hogy a nemzet valódi napszámosai, a néptanítók érdekében intézett kérelmünk meghallgatásra talál s ez uton fenti célunk megvalósítása el lesz érhető.

A magyar haza fiainak jótékonyaságáról s a tanfériak iránti anyagi és erkölcsi támogatásáról sokkal inkább meg vagyunk győződve, hogysem a csekély eredményt ezek hiányában keresnők; hiszen mi együtt éreztük a nemzettel a múlt évi csapásokat, egyaránt sujtottak ezek kicsit, nagyot; ennek következménye volt az, hogy a jótékony közönség minden helyről áldozatra kéretett fel s alapunk nem részesülhetett oly pártolásban, mint azt jobb időkben jogosan reménylhetők volna.

Mindezen körülmény mellett alapunk egy év alatt 1600 frtot nyert és itt köszönettel emlékezünk meg a kegyes adományokról s befizetett évi járulékokról, melyek lehetővé teszik, hogy alapszabályainkban kifejtett célunk egy részét már ez évben megvalósítsuk s általa az „Eötvös-alap“ jótékonyaságát már ez évben többet élvezhessék.

Mielőtt azonban ez érdemű pályázati hirdetésünket közzé tennők, tisztelettel fordulunk mind azokhoz, kikhez kérvényeinket intéztük és gyűjtő-iveket küldöttünk, méltóztassék e kérelmeinket meghallgatni és kegyes adományait, illetve gyűjtéseiket az alap pénztárnokához (Orley János igazgató urhoz: Budapest, VIII. ker. ősz-utca) beküldeni. Kérjük továbbá azokat is, kik nem gyűjtöttek, méltóztatnék a gyűjtő-iveket is ugyanazon cím alatt beküldeni.

E kérelmünk oka egyrészt abban található, hogy a befolyt összegek aránya szerint hirdethessük ki a pályázatot, másrészt pedig, hogy szabályaink értelmében a nmltósági vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz felterjesztendő számadásunkat mielőbb elkészíthessük.

Különösen kérjük tanítótársainkat, a tanteszületeket, sziveskedjenek az „Eötvös-alap“ érdekében a lehető megtenni, hogy évről-évre gyarapodván, minél tágabb körben terjeszthesse ki jótékonyaságát. Ecébből sietünk — kérelmünk mellett — emlékeztetőbe hozni, hogy a téli évszak, különösen a farsang tartama alatt köreikben jótékonycélú előadásokat, táncvigalmakat rendeznének,

a családot legnagyobb fontosságú társaságnak kellene nevezni. Azzá tenni az embert, ami és ami ezután lesz, nem annyi-e, mint a világnak dicsőségét vagy gyalázatát, boldogságát vagy boldogtalanságát csálhatatlanul előkészíteni? Ily rendkívüli küldetéssel bír a család.

„Ha megkérdezve azt, ki az államokat és az egyházakat alapítá, tudni óhajtjuk: minő ezen társaságok célja? megmásíthatlan szava e fölvilágosító választ fogná rá adni: a Teremtő minden műveinek végcélja az embernek tőkélyesbitése. Bizonyára a legmagasztosabb cél, mely a boldogságot, s az annak elérésére szükségelt eszközöket egyetemben magában foglalja.

„Ha csak a legveszélyesebb tévelyekbe nem akar a vizsgálódó ész jutni, hosszas kutatásai és elmélkedései után kénytelen az emberi bölcsészet ezen keresztény fogalmu végkövetkeztetményt megállapított elv gyanánt fogadni el. Igenis úgy van, bármit mondjon is az anyagiasság, az embernek tőkélyesbülése minden egyéb dolognak zárszáva.

„A Teremtő atyaiságának jogával felruházva a család, tehetséget nyert magához hasonló lényeket nemzeni, melyek egykor a Teremtő természetének részeseivé válhassanak. Valóban a család titokteljes szent társaság! mily nagyszerűen tűnik fel az ész előtt! mily nagyszerű állást foglal el a nem anyagiasság gondolkodók szemeiben! Vajha a család fölfogná dicső rendeltetése magasztosságát: minő ihlettség vezérelje szavait, minő gonddal kell ápolnia azon lényt, mely tőle nyerte lételét!

melyek sikerét biztosítja közönségünk áldozatkész-sége s a hírlapok buzgó támogatása.

Csak akarni kell s a néptanítók filléreiből s általuk a közönség jótékonyaságából nemsokára létesülni fog az örökidőig tartó „Eötvös-alap“, mely míg egyrészt a halhatatlan emlékü férfinak nevének megörökítésére szolgál, másrészt a néptanítók benne egy oly örökséget hagynak hátra, melyért a jövő nemzedék áldani fogja emléküket.

Ismételve kérjük azért a magyar haza fiait, tanítótársainkat, ápolják, segíeyezték e zsenge intézményt, melynek jótékonyasága évről-évre növekedni fog; újlag kérjük folyamodványaink meghallgatását s az „Eötvös-alap“ javára szánt kegyes adományok és évi járulékok mielőbbi beküldését, hogy már ez évben minél többet érezhessék az „Eötvös-alap“ jótéteményeit.

Mély tisztelettel maradván

Budapest, 1877. január 1-én,

az „Eötvös-alap“ közp. gyűjtőbizottság nevében:

Komjáthy György,
titkár.

Péterfy Sándor,
elnök.

KÖZGAZDASÁG.

Az uszóráról.

I.

Egyik legfontosabb közgazdasági téma az uszóráról szóló tan; s miután épen most van szó arról, hogy hazánkban az 1868-ban eltörölt uszoratörvény visszaállítsassék, nem leend érdektelen egyetmást az uszóról elmondani.

Uzsora alatt tulajdonképen mit értünk?

Mindenféle kisebb-magasabb százaléku kamatot, mely a kölcsönadott és vett pénz után akár pénzben, akár természetben követeltek és vétetik.

Az uszora alatt tulajdonképen ez értetik; azonban már megszokt a közönség azt, hogy uszora alatt a mérsékelt kamatot ne értse, hanem csakis a bizonyos százalékon, pl. 15—20 százalékon felül emelkedőt.

De ha az uszora kérdését akarjuk alapossággal tárgyalni, a közönség értelmezését figyelmen kívül kell hagynunk és a nemzetgazdaságtan elvei szerint kell a kérdést megvilágosítanunk.

Vajjon tanácsos-e a kamatlábat uszoratörvény által meghatározni?

„A családnak rendeltetése az ujonszülött csecsemő szellemi élete fölött örködni; a család tűzhelyénél anyjának térdein, atyjának karjai közt kell hogy nyerje e nemcsak pusztán anyagi, hanem szellemi lény is az első ismereteket nemes eredetéről, nagyszerű kötelességeiről s magasztos rendeltetéséről. Igen jól fejezi ki a család küldetését némely bölcsök igen bölcs mondata, kik a családi társaságot magántemplomnak nevezik, melynek papjai a szülők, hivei a gyermekek.“ Sőt némely bölcsök világos és határozott kifejezést adnak azon meggyőződésöknek, miként a család különösen a nőben központosul, s hogy annak boldogsága vagy boldogtalansága épen a nőtől függ; a nő a család erkölcsösségének, vagy romlottságának nagyszerű mozgatógépe.

Következőleg az egész család nem egyéb, mint amivé azt a nő teszi; tiszta tükre az az ő jó vagy rossz tulajdonainak, erényeinek vagy bűneinek; s így a polgári társadalom is, mely nem egyéb, mint a családok egyesülése egy politikai fő alatt, valamint a család nem egyéb, mint az egyének egyesülése a családfő alatt, magában nem egyéb, mint aminővé azt a nők tették: bölcs vagy örvöngő, erkölcsös vagy erkölcstelen, szemérmes vagy romlott, aszerint, amint a nő is szemérmes vagy kicsapongó, erkölcsös vagy nem, okos vagy könnyelmű.

a. m.

(Vége következik.)

A nemzetgazdaságtan határozottan ellene nyilatkozik.

Ugyanis a kamatlábnak törvény általi meghatározása ellenében a nemzetgazdaságtan azt állítja, hogy az igazságnak megfelelőleg meg sem lehet határozni a kamatlábat, mert az igazság azt kívánja, hogy a kamat nagysága kellő arányban legyen azon veszély nagyságához, melynek a tőke ki van téve; a nagyobb kamat ilyenkor biztosítási díjnak tekintendő; már pedig a törvény a kamatot a sokféle veszély különböző fokozatához képest különböző megfelelő fokozatban soha sem határozhatja meg, mert a veszély ugyanazon adónál is különböző időpontokban különbözhetik.

Továbbá a pénz természetes ára ép úgy, mint más közönséges árué, a keresés és kínálás közti arány szerint állapittatik meg, tehát valamint azt nem rózsalhatja senki, ha a földbirtokos természetlen években gabnáját drágán (a drágaság fogalma különben relativ fogalom) adja el; úgy nem rózsalhatja senki azt, ha a tőkepénzes, mikor a pénzkölcsönt inkább keresik, magasabb kamatot követel. Mely esetben, t. i. nagyobb kereset esetében, az uszoratörvény különben, mivel igen könnyen kijátszathatik, úgy sem igen fog használni és pedig annyival inkább nem, mert a tőkepénzes azon veszély miatt, melynek az uszoratörvény miatt is tőkét kiteszi, nagyobb kamatot követel.

Az uszoratörvény különben a tőkék kínálását is csökkenti, vagy azok használatát gátolja, mert a törvény által rendszerint kicsinyre szabott kamatláb mellett a tőkepénzes vonakodik pénzt kezéből kiadni, maga pedig meglehet, kivált ha tetemes tőkével rendelkezik, nem tudja oly produktív módon, mint azt más tehette volna, felhasználni.

Csökkenti a tőkegyűjtés ingerét, mi a nemzet vagyonságára nézve káros.

A kamatláb meghatározásánál, vagyis az uszoratörvény meghozásánál nem lehet arra tekintet fordítani, pedig szükséges volna, hogy vajjon hosszabb, rövidebb időre talál-e elhelyezést a tőke; vajjon békességes avagy háborus idők léteznek-e; pedig az igazság megkivánná, hogy mindezek a törvény alkotásánál, azaz a kamatláb meghatározásánál tekintetbe vétessenek.

De megszegné még az állam maga is igen sokszor a törvényt az állami kölcsönök kérésénél, mert vannak az államra nézve különösen kedvezőtlen körülmények, melyek miatt kénytelen a törvényesnél nagyobb kamatot adni. Sokszor megtörténik, hogy az államkötvények kibocsátási ára sokkal, 15—20 százalékkal is kisebb, mint azok névszerinti értéke, mely után pedig fizettetik a kamat.

Továbbá, ily törvény mellett épen, sokszor kénytelen a termelő, iparos és gyáros ugynevezett uszorához folyamodni, mert más becsületes tőkepénzestől sok olyan vállalatra, melyek különben haszonnal, de a legtöbbször veszélylyel járnak, a törvénytől kamat mellett nem lehet kölcsönt kapni. Sok vállalat nem jó létre, melyek a nemzeti vagyonságot és jólétet előmozdithatnák.

Végül azt sem lehet állítani — és a nemzetgazdaságtan tagadja is —, hogy a kamatláb törvény általi meghatározása, azaz az uszoratörvény a pazarlást megakadályozza. Nem akadályozza; mert a pazarlónak ezer meg ezer módja van arra nézve, hogy magát tönkre tegye; anélkül, hogy a törvény őt ebben megakadályozhatná; mert a törvényt, melynek kijátszása mindkét félnek érdekében áll, könnyen ki lehet játszani azzal, ha a kötelezvénybe nagyobb somma iratik, mint amennyi tulajdonkép kölcsön adatik.

A nemzetgazdaságtan ilyen indokkal harcol az uszoratörvény ellen. Lássuk már most azt, hogy az idő és tapasztalat mikép nyilatkozott eddig e tekintetben, és hogy mikép vélekedik a sajtó és pénzügy az új uszora-törvényjavaslat iránt.

Kassai F. József.

KÖZEGÉSZSÉG.

Az iskolák és a rövidlátás.

Ha végig tekintünk a tanulással foglalkozó fiatal nemzedéken, s vizsgálódásunkat csak egy pár évre is kiterjesztjük, s meg hozzá átlapozzuk a különböző országokban gyűjtött statisztikai adatokat, melyek a tanuló fiatalság látási viszonyára vonatkoznak: mindinkább előtérbe lép Lamarck és Darwin elméleteinek valószínűsége, hogy a jövő századokban az utódokról rövidlátók lesznek, az egekbe, valamint a föld belsejébe fognak ugyan behatolni, de egy lépést sem fognak tehetni pápaszem nélkül.

A közéletbe rövidlátónak (tyukszemű) nevezik az olyan embert, ki írás, olvasás, vagy dolgozás közben a tárgyat igen közel tartja a szeméhez. Ez azonban nem helyes, mert egyfelől a rendesen látók is, ha szemük már kifáradt, és a túllátók (hypermetrops) szintén igen közel viszik szemükhöz a tárgyat, míg másfelől igen sok rövidlátó az írást, olvasást rendes távolban végzi.

Csak azon embereket nevezhetjük rövidlátóknak, kik a távolban levő tárgyakat nem képesek tisztán látni, ha csak homoru szemüveget nem használnak.

A rövidlátó szemnek van ugyan némi előnye — ha szabad annak mondani — a rendelés szem felett, hátránya azonban oly sok van, hogy ezek mellett ama kis előny egészen háttérbe szorul. Donders, kinek köszönhetjük a rövidlátásról szerzett mai ismeretünket, úgy nyilatkozik, hogy minden rövidlátó szem beteg szem; s még ha tulszigorúnak tartanók is nyilatkozatát, elég fontos lenne arra, hogy minden alkalmat fölhasználjunk annak elérésére, hogy a rövidlátás gyakorisága korlátozottassék.

A rövidlátóknak egyrésze öröklés folytán kapja ugyan baját, de a nagyobb részénél születés után, a fiatal években keletkezik s fejlődik tovább.

A csecsemő-, és még későbbi zsengekorban is, azon rossz szokások van a kisdedeknek, hogy a tárgyakat sokkal közelebb tartva vizsgálgatják, mint ezt a tárgy nagyságánál fogva kellene; minden kézbe kapott tárgyat azonnal arcukhoz közelítnek, s így a közel nézés folytán szemük izma folyton megfeszítve tartatik, s ezen állapot mintegy szokássá válik, s ha a későbbi korban is, midőn a gyermek már játékszereivel kezd babrálni, vagy tán már olvasgatni is, megengedtetik azon öntudatlan rossz szokás, hogy a tárgyakat egész közelből szemlélje: a szem alkalmazkodó izma annál jobban összehúzódik, mentől közelebb van a tárgy a szemhez, míg végre annyira hozzászokik, hogy folytonosan összehúzódva marad, s fellép a rövidlátóság, s lassanként tovább növekszik.

Hogyha a gyermekek ideje előtt igen kis tárgyakkal foglalkoznak, pl. igen apró betűs nyomtatványok olvasása, gyöngygyel varrás stb., vagy ha nagyobb tárgyakkal félhomályban sokáig dolgoznak, pl. alkonyatkor, elégtelen világításnál: sokkal hamarabb föllép s erősödik a rövidlátás, mert mindezen esetekben már kénytelenek a tárgyakat közel tartani, hogy élesen láthassák.

Régebb idő óta ismeretes volt, hogy több a rövidlátó a mivelt, a tanult, mint a miveletlen néposztályban; hogy a földmivelők között kevés, míg a tudósok között igen gyakran található; de csak az újabb időben tanulmányozták az iskolák ezen árnyoldalát tüzetesebben a statisztikai adatok alapján.

H. Cohn boroszlói szemorvos foglalkozott e tárggyal nagyobb terjedelemben. Egy alkalommal 10,000 iskolásgyermek szemét vizsgálta meg, kik a boroszlói és a szomszéd községek iskoláiba jártak. 10,000 iskolásgyermek közt 1004 volt rövidlátó; továbbá azt találta, hogy a rövidlátók száma egyenlő arányban növekszik az iskolák rangjával fel: az elemi iskolákban volt 6.7%, a középisko-

lákban 10.3%, a reáltanodákban 19.7%, a gymnasiumokban 26.2%. Tehát a középiskolákban csak minden tizedik növendék volt rövidlátó, a reáltanodákban majdnem minden 5-ik, a gymnasiumokban már majdnem minden 4-ik.

Megjegyzem, hogy azóta a reáltanodák annyira változtak, hogy a rövidlátóknak talán még több % adják jelenleg, mint a gymnasiumok.

Ugyanazon iskolának egyes osztályai szerint is növekszik egyenes arányban, pl. a gymnasium 6 osztályában 1-től 6-ig: 12.5, 18.2, 23.7, 31.41, 55.8%.

A falusi iskolákban 1.4% és ezek között egyenlő mértékben vannak fiúk és leányok, míg a városi elemi iskolákban a leányok valamivel nagyobb %-ot adnak (korai himzés, gyöngyvarrás stb.).

A rövidlátás keletkezése nagyjából azon életkorral esik össze, melyben a gyermekeknek komolyabban kell tanulniok, és ezen foglalkozás tartamához arányban halad az előre. A szaporodás, mely ily módon ki van mutatva, még fontosabbá válik azáltal, hogy együtt jár a rövidlátási fok öregedésével, mely lépést tart az osztályok magasságával, tehát a növendékek haladó korával.

H. Cohn 1000 rövidlátónál többet vizsgálván meg, azok közül csak 38-at talált olyat, kiknél felvehető volt, hogy a rövidlátás öröklés folytán lépett fel, a többinél a fiatalsági években keletkezett. Vizsgálatát kiterjesztette aztán azon okokra, melyek leginkább előmozdítói e bajnak, s úgy találta, hogy a világosság elégtelenségével arányosan növekszik. Minél szűkebb az utca, hol az iskola van, minél magasabb a szemközti álló épület, minél a'antabb van azon emelet, hol az osztályok vannak: annál nagyobb a rövidlátók száma.

(Folytatása következik.)

LEVELEZÉS.

A „Kelet“ idei 9-dik száma a következő nyílt levelet hozta: *

Nyílt levél

az „Udvarhelyi Híradó“ t. szerkesztőjéhez.

Tisztelt uram!

Az ön által megindított „Udvarhelyi Híradó“ f. é. jan. 6-ról keltezett első számának tárca-rovatában megütődéssel olvasok egy költeményt, mely „Betegségemben“ címmel s bizonyos Székely Miklósnak, mint szerzőnek, neve alatt jelent meg.

Megütődéssel, ismételem, mivel ama költemény saját művem, mely „A haldokló ifjú“ cím alatt már a „Fővárosi Lapok“ 1875 évi 201. számában látott napvilágot.

Mikép történt e szándékos, vagy véletlen félrevezetése a szerkesztőségnek: nem tudom; de mindenesetre hiszem és el is várom: hogy ezért Uraságod lapja legközelebbi számában — magának a lapnak érdekében is — kellő elégtételt adand.

Nem egy egyszerű költemény szerzői tulajdonságának lehető elvesztése indított e soraim írására, egyedül csak az óvatosság: nehogy — ha költeményeimet valaha közrebocsátani akarnám — bár mily szűkkörű közönség előtt is, én lehessek vádolva plágiummal.

Kolozsvártt, 1877. jan. 11.

Indali Gyula.

Nyílt válasz a nyílt levélre.

Tisztelt uram!

A fennebbi nyílt levélben megjelölt költemény lapunkban történt megjelenésének előzményei ezek:

A Székely Miklós temetése alkalmával az apa beszélgetés közben fölemlítvén fia hátrahagyott iratait, s különösen egy előtte fontosnak látszó művét, annak velem leendő közlésére fölkértem.

* Udvarhelyre érkezett 13-án este, mikor lapunk 2-ik száma már megjelent volt. Szerk.

Mult évi szeptember körül az apa közölte velem a költeményt, s abban állapodtunk meg, hogy valamelyik szerkesztőséghez fel fogom küldeni.

Többféle akadály miatt ígéretemet be nem válthatván, lapunk első számában siettem közre adni, egészen jóhiszeműleg kiegészítvén a máig kezeim között levő, Székely Miklós által sajátkezűleg irt, de névalírás nélkül levő példányról vett másolatot a vélt szerző nevével, azért, hogy a tárcában nyomban utána következő nekrológ annál érthetőbb legyen.

Az apa tehát tévedett, midőn a költeményt fiának hitte, s én is tévedtem, midőn e véleményem magamévá tettem, abban pedig épen hiháztam, hogy jóhiszeműleg a vélt szerző nevét alátéttem.

Sajnálom, hogy jóhiszemű tévedésünk újabb bizonyíték ama különben is megdönthetetlen igazsághoz: errare humanum est.

Sz.-Udvarhelyt, 1877. jan. 17.

Szakács Mózes.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Deák Ferenc-ünnepély jan. 28-án tartatik a fővárosban. Az akadémiában is akkor lesz a Deák-ünnep, melyen gróf Lónyay, Csengery Antal, Szász Károly és Tóth Kálmán tartanak felolvasást. Csengery emlékbeszéde Deákról igen terjedelmes mű, egész kis könyv. A fővárosi templomaiban e napon Deákért istenitisztelek tartatnak.

— Kossuth Lajos nem fogadta el a ceglédiek képviselői mandatumát, tehát ezuttal sem jó haza.

— A Konstantinápolyba ment magyar ifjusági küldöttségről írják a „P. N.“-nak:

Pera, jan. 12. A magyar ifjuság küldöttségének fogadtatása a lehető legnagyobb volt. A megérkezés ma napvirradatkor történt. A Lloyd-gőzös elé, mely a küldöttséget Konstantinápolyba szállítá, egy török gőzös jött zenével, s a török hajó telided teli volt a polgári és katonai hatóságok s testületek képviselőivel, tudósokkal, ulemákkal és szoftákkal. Sok zöld turbán volt látható. A két hajó találkozásakor a török zenekar magyar indulókat játszott, s ezerszeresen, a legzajosabban hangzott az „Éljen, és az „Jaksassin madscharlar!“ (Éljenek a magyarok!) Később a Bosporuson újabb török gőzös jött elének, melyről számos küldöttség szállott hajónkra. A többi között jöttek: Sava pasa iskolai felügyelő, mint a kormány küldöttje és képviselője; Skender bey, Abdul Kerim küldöttje; gróf Széchenyi Ödön és Konstantinápolyban lakó több hazánkfia. A hajó kajütjében üdvözlő beszédek váltattak Sava pasa és az ifjusági küldöttség között, melynek szónokai: Szűcs, Lukács, Szemere és Koos voltak; mint tolmács Szilágyi hazánkfia szolgált, ki sok év óta lakik Konstantinápolyban, s egyaránt beszéli a magyar és török nyelvet. Sava pasa így szólt: „A régi világ romba dől; az ujonnan alakuló világ a szabadelvű eszméké, az az önké!“ A küldöttség Konstantinápoly mellett török gőzösré szállott át, ahol ismét üdvözlő beszédek mondatnak, s a kölcsönös bemutatás ment végbe. Azután a török gőzösről a küldöttség gyönyörű tavaszi időben, a mesésen szép Bosporuson körhajózást tett. Elhajózott a szultáni új palota mellett, melyből felharsant a „Padishahim Tschok Jascha!“ és a szultán az ablakból üdvözlé a küldöttséget. Stambulban a partra szállás, roppant, beláthatatlan néptömeg jelenlétében, a legnagyobb renddel ment végbe. A legzajosb üdvözlések hangzottak, s a magyar küldöttség tagjait fényes fogatok szállíták Perából a galatai szerrailba, mely mint katonai lyceum használtatik. Itt a növendékek sorban felállva, üdvözlék a magyar testvéreket, és török s francia beszédek tartattak. Ez ünnepélyes, megható jelenet volt. Ezután a küldöttség a nagyterembe vezetett, ahol az ünnepélyes fogadtatás megújult s lakoma tartatott. A magyar ifjusági küldöttség Konstantinápolyban a török nemzet vendégeül tekintetik. Az egész városban leirhatatlan öröm uralg; a lelkesültségben politikai és vallási különbség nélkül az összes társadalmi körök osztoznak. Ily fogadtatás még sohasem történt Konstantinápolyban. Ma délután van a fogadtatás Klapkánál; holnap nyújtatik át a díszkard Abdul Kerimnek, ki a küldöttség tiszteletére a hadügyminiszteriumban lakomát ad.

Pera, jan. 13. A magyar ifjuság küldöttsége ma délután 2 órakor nyújtotta át Abdul Kerimnek a magyar ifjuság tiszteletének jeléül felajánlott díszkardot. Pera és Stambul utcáit, melyekben a küldöttség hintói végig robotgát, a szakadó eső dacára beláthatatlan néptömeg lepte el, közte szá-

mos elfátyolozott nő. Az örök mindenütt tisztelegtek. A seraskieri palotánál, mely tele volt vezérkari tisztekkel, a küldöttség megérkeztek katonái zene szólalt meg. Sava pasa és gróf Széchenyi Ödön bevezették a küldöttséget a nagyterembe, hol a török hadsereg legelőkelőbb tisztjei félkört képeztek; ott voltak Abdul Kerim és vezérkara. A küldöttség nevében Szücs Gyula beszédet intézett Abdul Kerimhez és átadta a kardot, mint „az örök barátság zálogát“. A beszédet nagy tetszéssel és „jaksassin“ kiáltásokkal és tapssal fogadták. Sava pasa francia nyelven felolvasta Abdul Kerim beszédét, melyben Abdul köszönetet mond a magyar ifjúság elismeréséért; ő se szereti — úgy mondá — a háborút, de szükségesnek tartja azt a bölcsészeti, erkölcsi és történeti igazság védelmére; ha ily háborúból tér haza a harcos, akkor joggal fogadhatja el az elismerést, mely az erkölcsiség és az igazság győzelmét illeti meg. Harsogó „éljen“ és „jaksassin“ kiáltások fogadták a beszédet. Most a küldöttség tagjai bemutatták a Serdar-Ekremnek. Ez mindegyikkel kezét szoritott; aztán a társaság helyet foglalt; theát és szivarkákat vittek körül. A Serdar-Ekrem Szücs Gyula és Lukács Gyula közt foglalt helyet, felöltve a d. sz. kardot. A főtiszt egyenkint hosszú sorban léptek eléje és szerencsét kívántak Abdul Kerimnek; künn ezalatt katonazene szólt. Most a küldöttség más terembe vezetett, hol Redif pasa hadügyminiszter meleg hálóját fejezte ki a magyar ifjúságnak. Azután megvendégelte a küldöttséget kávéval és szivarkákkal. Az elválás felette szíves volt; törzstisztek és a gárda tagjai sorfalat képeztek. A magyar ifjak zenekar hangjai közt mentek hirtől. Az eső időközben elállott; a küldöttség nyitott hintókban tért vissza a szerailba; utközben a nagy néptömeg harsány rokonszenvenyilvánításai kísérték. A drinápolyi ifjúságtól magyar üdvözlő távirat érkezett.

Pera, jan. 14. A magyar ifjúság küldöttségét ma délelőtt Midhat pasa fogadta saját konyhájában. A szakadó eső dacára az utcákon nagy néptömeg hullámzott. A menet előtt fényes díszőség lovagolt. Midhat elfogadó termében a legelőkelőbb állami tisztviselők voltak együtt. Lukács Gyula üdvözlő beszédére, melyet Savfet pasa tolmácsolt, a nagyvezér francia nyelven felelt. Meghatottságtól reszkető hangon mondá, hogy a magyarok rokonszenveért mindenkor hálás lesz; reméli, hogy a két nemzet közt örök barátság lesz. Szavait „éljen“ és „jaksassin“ kiáltások követték. A küldöttség tagjai most helyet foglaltak és a nagyvezér barátságos beszélgetésbe bocsátkozott. Gróf Széchenyi Ödön köszönetet fejezett ki a nagyvezérnek fáradhatlan szabadelvű törekvéseiért. A szatmármegyei értelmiségtől a küldöttséghez távirat érkezett, melyben ez felkérik, hogy nyilvánítsa a szatmármegyei értelmiség üdvözlését a török nemzethez. E távirat örömteljes sensációt keltett.

Pera, jan. 16. Tegnap délelőtt a magyar ifjúság küldöttsége díszben az osztrák-magyar nagykövetséghez ment. Gróf Zichy Ferenc legszívelebben fogadta. Ezután gróf Zichy József volt magyar kereskedelmi miniszter fogadta a küldöttséget, hazafias beszédet intézett hozzá és azt mondá, hogy a magyar nép minden rétegének törökbarát érzelmeket kell táplálnia, mert csak a két nemzet szövetségében rejlik az üdv. Délután tábornokok és törzstisztek jelenlétében Széchenyi tüzoltó-ezrede nagy díszgyakorlatot tartott, csodálatraméltó eredménnyel. A gyakorlat után a tisztek előléptek és beszédek tartattak. Szóltak gr. Széchenyi, a küldöttség részéről Soos beszélt, kinek Rifad bey, a katonai tanoda igazgatója felelt. Este a seraskieratusban fényes ünnepély volt, az egész palota fényesen kivilágítva; a lépcsőkön tábornokok és törzstisztek sorfalat képeztek. Az étterem egyesített magyar és török zászlókkal, megjelvényekkel díszítve, továbbá minden korbelti fegyverekkel és hadijelelkekkel. Harmincöt személyre volt terítve; jelen volt Abdul Kerim, az összes nagykövetelek (a sürgöny e szava egész másnak is olvasható), tábornokok- és csupa excellenciás államtisztviselőkkel; továbbá Klapka tábornok, Széchenyi Ödön gróf, Csutak ezredes és Szilágyi. Szücs felköszöntőt mondott Abdul Hamid szultánra, Abdul Kerim Ferenc Józsefre, Lukács Gyula a Serdar Ekremre, Klapka tábornok az államminiszterre, Sava pasa a magyar ifjúságra, Mahmud Damas pedig Klapka tábornokra. A lakoma alatt a katonai zenekar magyar dallamokat játszott. Abdul Kerimnek a magyar királyra mondott felköszöntője után pedig az osztrák néphymnuszt. A lakoma után a társaság a nagyterembe vonult, hol a küldöttség zongorakiséret mellett „Abdul Kerim azt

üzente...“ variációban a Kossuth-nótát énekelte. Most a küldöttség a kivilágított városrészen át a török dalműszínházba ment, hol a legelőkelőbb állami tisztviselőkkel együtt foglalták el az első páholyokat. A felvonásokban nagyszerű tüneményeket idézett elő, midőn a függönyön a küldöttség jelvényei lettek láthatóvá. A színház ünnepélyesen fel volt díszítve; a bejáratoknál egy egész ezred katonaság volt felállítva, mely fegyverbe lépve tisztelgett. Színházból hazamenet egy zaptiekhből álló lovasszázad lovalgolt a küldöttség előtt. Ma a küldöttség a galatai szerailban lakomát rendez, melyen az osztrák-magyar nagykövet és Klapka is résztvesznek.

— A székely közmívelődési és közgazdasági egyesület választmányja Hajós János elnöke alatt f. hó 12-én a képviselőház társalgó-termében számos tag jelenlétében ülést tartott. A folyóügyek közt említést érdemel, hogy a tagok 1875-re egy pár kivételével mind befizettek, 1876-ra is nagyon kevesen vannak hátralékban s remélhető, hogy egy pár hónap alatt egy se lesz. Ez pedig köszönhető ama buzgó és fáradhatatlan tagjainknak, kik vidékükön a részvények begyűjtését nemcsak elvállalták, hanem végre is hajtották, kik közül elnök ez alkalommal Mikó Miklós és Kriza Gyula urakat említ fel, s kiknek a választmány egyhangúlag köszönetet szavazott hathatós közreműködésükért. Tovább elnök kielégítő jelentést tesz az egyesület védnöksége alatt tanuló székely ifjak magaviseletéről és szorgalmáról. Felolvastattak az erdő-törvény sürgetése végett a képviselőházhoz benyújtandó petíció, mely némi módosítással elfogadtattott, s alelnök Pap Lajos és a többi székely képviselők bizattak meg, hogy a képviselőházhoz beadják. Olvastattak az évkönyv programja, mely szintén elfogadtattott. Galgóci indítványára elhatározott, hogy az egyesület f. évi közgyűlésén néhai gr. Mikó Imre volt tisz. elnök felett emlékbeszéd fog tartatni, melynek megírásával Deák Farkas bizott meg. Beható vita tárgyává tétetett a székely raktár előállításának ügye, melyben a kiküldött bizottság (Galgóci, Vodiáner Béla és Dózsa Dániel) jelentését beadta, másfélórás vita után, melyben egyrészt Galgóci és Dózsa véleményét pártolta, t. i. az önálló kezelést, másrészt a Vodiáner külön véleményét, a bizományos utján való eljárást. Végre is határozat meg most nem hozott, hanem a felmerült kérdések és részletek alaposabb tanulmányozhatása végett a bizottságnak újabb időhaladék adatott, s újabb jelentéstételre kéretett fel. Egyszermind Takács Lajos és Pap Lajos is, mint akik a vitában a legelőkelőbb részt vették, a bizottság tagjaivá nevezetettek. Több apróbb intézkedések után a 4 órakor kezdődő gyűlés 7 órakor ért véget.

— A lapok írják, hogy az uzsoratorvény egyik elsőbb tárgyát fogná képezni a nemskóra meginduló törvényhozási működésnek. Valóban eljött az ideje, hogy az uzsora pusztító hatalmát megtörje egy országos törvény.

— Felhívás a Petőfi-emlék ügyében. A „Petőfi-emlékegyesület“ folyó hó 28-án Fehéregyházán délelőtti 10 órakor tartandó közgyűlésére az egyesület tisztelt tagjait ezennel hazafias üdvözléssel hívom meg. Tárgya a gyűlésnek: a Petőfi-társaság közlelbi gyűlésének a felállítandó sarkó iránti határozata folytán szükségessé vált intézkedések és a meglevő pénzalap feletti rendelkezések megtétele. Fehéregyháza, 1877 jan. 15. Gróf Haller Ferenc, egyleti elnök.

— A „Keresztény Magvető“ írja: Ifj. Fretwell János, Magyarhon kitűnő barátja, nov. 23-ikán Montreuban tartotta felolvasását „Erdély és a kelet“-ről. Fretwell ur a székelyeket a kelet skótjainak nevezi, akik kemény nevelés által független, szabad és kitartó nemzetté lettek.

Özv. Mártonfi Gergelyné Konc Juliánna b. emlékü hitrokunk, kolozsvári fő- és sz.-keresztúri középiskolánknak végrendeletileg, amannak 6000, ennek 3000 frt alapítványt tevén szegény tanulók ösztöndíjazására, ez alából kolozsvári főiskolánknál 3, sz.-keresztúri középiskolánknál 2 ösztöndíj rendszeresítettik a jelen isk. éven kezdve. Midőn ily módon szegény tanulóink újabb meg újabb jótéteményekben részesülnek, nem tehetjük, hogy figyelmükbe ne ajánljuk a komoly törekvést és jó igyekezetet, amivel egyedül tehetik magukat érdemesekké a kegyes lelkek eme nemes gondoskodására.

— Városunk újonnan választott polgármesterét jan. 14-ikén este fátyol-zenével lepték meg tisztelői.

— A 13-ára és 17-ére hirdetett műkedvelő-előadásokat zsufolt ház élvezte. A működők buzgalma elismerést, méltánylást érdemel, az ered-

mény is teljesen megfelelt a várakozásnak. Három-napi időközben két műkedvelői előadás eléggé bizonyítja, hogy városunkban megvannak a szükséges elemek egy szervezett műkedvelő-társaság létrehozására. Beszélük is, hogy a terv már készen, vagy tán készülöben. Bizony nem ártana!

— Köszönetnyilvánítás. Kedves kötelességünknek tartjuk Fankovics Gyula's Váro Ferenc tanár uraknak, a f. hó 13-án a „gyermekkert“ javára tartott estély rendezésénél kifejtett buzgalmukért s fáradozásaikért; gróf Haller Ferenc, Suppan Vilmos, Gyertyánffy Gábor uraknak pedig felülfizetéseikért hálás köszönetet mondani. Lakatos Jánosné, r. b. elnök Ádám Dénesné, Diemár Károlyné, Gyalokay Mózesné, Kénosy Béláné, Korondi Mózesné, Szabó Dénesné s Szabadi Ferencné, r. b. tagok.

× Miután az 1875-ik évi XXV. t. c. értelmében táncvigalmaktól, hangversenyektől, zene- és dalestélyektől, műlovardai előadásoktól, erőmutatóványoktól és mindennemű nyilvános helyeken tartott előadásoktól (ide értendő a színi műkedvelői előadások is), melyek belépti díjak mellett tartanak, az államkincstár részére illetékek fizetendők, mely illetékek az engedélynek a városi rendőrhatalóságtól leendő kinyerése végett benyújtott kérvényekhez csatolandó bélyegjegyekben leróvandók: felhívjuk a farsangi időtöltések rendezőinek figyelmét az előlemlített törvényekre, melynek értelmében különben a törvény sértői érzékeny pénzbírság fizetésére szoríthatatának a figyelmes pénzügyőrök által.

× Általános a panasz, hogy mészárosaink a mellett, hogy verseny hiányában nagyon drágán vágják a húst, igen rosszul is mérnek. Felhívjuk erre a rendőrkapitány ur figyelmét és ajánljuk, hogy ne csak koronkénti utánnézéssel, hanem főként ama radikális intézkedéssel vessen véget a visszaélésnek, hogy a rendőri hivatalhoz amugy is közelfekvő mészárszékekből kijövő vásárlóknak kiszolgáltatott húsmennyiséget hivatalában mérse meg és a visszaélőket vonja megfelelő büntetés alá.

× Az is már tűrhetetlenné kezd válni, hogy hetivásárok alkalmával a városi polgárság, ha elég ideje korán be nem vásárolja gabna- és másnemű szükségletét, már 10 óra után, sőt a legtöbbször még korábban is, csak másodkézből kénytelen bevásárlásait eszközölni. Kivált a bethlenfalvi nyereségesek hamar felszedik a gabnafélt és a szegényebb polgárság tőlük olyan árban, amint csak akarják adni, kénytelen szükségletét bevásárolni. Jól tenné a rendőrkapitány ur, ha a nyereségesek bevásárlásait egéaz 11 óráig betiltaná és utána nézne, hogy eme tilalma meg ne szegyenék, vagy az áthágók példásan megbüntettetnének.

— A sz.-keresztúri önkéntes tüzoltó-egyesület február 3-án a „Korona“ vendéglő helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez.

— A helybeli ev. ref. leánynevelde február 4-én a városház nagytermében zártkörű táncestélyt rendez.

— A sz.-udvarhelyi ev. ref. kollegium ifjúsága február 10-én olvasó-egylete javára a városház nagytermében zártkörű táncestélyt rendez. A bálnya tisztere t. dr. Fejérvári Lajosné asszonyság van megnyerve.

Piaci árak

a sz.-udvarhelyi hetivásáron, 1877 január 16-ikán.

Tisztabúza	egy hektoliter	9 frt — kr.
Elegybúza	" "	7 " "
Rozs	" "	6 " "
Pityóka	" "	3 " 30 "
Zab	" "	2 " 50 "
Törökbúza	" "	4 " 25 "
Széna kötetlen	egy métermázsza	2 " 50 "
Alomszalma	" "	— " 40 "
Tűzifa	egy köbméter	2 " — "
Marhahús	egy kilogramm	— " 32 "
Sertéshús	" "	— " 44 "
Szalonna	" "	— " 60 "
Hájszir	egy liter	— " 80 "

SZERKESZTŐI IZENETEK:

2. Gy. I. Budapesten. Jó kívánatokat kiválóan köszönöm.
3. Dr. Sz. I. Győrben. A jó kívánat lekötölező. Az ajánlat megtisztelő, de tartok tőle, hogy a kérdés érdemleges kifejtése két-három szám tárcájába sem fér belé. Majd meglátjuk.
4. B. K. Temesváron. Köszönöm az üdvözlést. Ugy látom, még nem felelted el a dalt: „Szülőföldem szép határa...“
5. G. M. Szilágy-Szent-Királyon. Magánlevelet írok.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Szakács Mózes.